

Höganäs kommun

Granskning av arbetsmarknadsåtgärder

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Metod och genomförande.....	4
1.4. Revisionskriterier.....	4
2. Iakttagelser	5
2.1. Organisation och samverkan med övriga aktörer	5
2.2. Insatser på utvecklingscentrum	7
2.3. Uppföljning av insatser och mål.....	8
3. Bedömning	11
Bilaga 1: Källförteckning	13
Bilaga 2: Underlag från utvecklingscentrum	14

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Höganäs kommun granskat kommunens arbete med att öka förutsättningarna för en hög sysselsättning på arbetsmarknaden. Granskningen har avsett kommunstyrelsen och socialnämnden.

Det är vår sammanfattande bedömning att kommunens arbete med att öka förutsättningarna för en hög sysselsättning på arbetsmarknaden till viss del är ändamålsenlig. Vi grundar vår bedömning i att utvecklingscentrum (UC) genomför individanpassade insatser som kan leda till sysselsättning i form av utbildning eller arbete. Dock saknas dokumenterade uppföljningar och utvärderingar av arbetet samt analyser på övergripande nivå inför valet av insatser. Vår bedömning är här att kommunen behöver utveckla denna del för att ytterligare höja resultat och optimera arbetet.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Kommunen erbjuder olika insatser som kan påskynda individens etablering på arbetsmarknaden.
- ▶ Analyser och uppföljningar görs på individnivå för att möta individens behov.
- ▶ Det görs inga analyser eller uppföljningar av åtgärderna på strukturell eller aggregerad nivå för att kunna fastställa om de ger effekt.
- ▶ Det finns i dagsläget inget samverkansavtal med Arbetsförmedlingen på grund av myndighetens pågående omställningsarbete.
- ▶ UC samverkar kommunalt med socialförvaltningen, regionalt inom Familjen Helsingborg och nationellt med statliga myndigheter.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att det systematiskt genomförs analyser och uppföljningar av genomförda åtgärder och projekt.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det systematiskt genomförs analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsåtgärder ger på kostnader för ekonomiskt bistånd.
- ▶ Följa upp och analysera tiden det tar för individer att bli självförsörjande.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Under november månad 2020 rapporterade Höganäs en total arbetslöshet på 6,7 procent. Det är en ökning jämfört med samma tidpunkt i fjol (+0,8 procentenheter). Sett till antalet personer betyder det att 793 av 11 836 invånare i åldern 16 till 64 år var inskrivna som arbetssökande (106 fler än i november 2019). Även om arbetslösheten i Höganäs har ökat ligger den fortfarande under snittet i Skåne län och riket (10,9 procent för länet och rikssnittet är 8,7 procent).

Kommunala arbetsmarknadsinsatser är i liten utsträckning lagreglerade. Detta innebär att riktning och innehåll i stor utsträckning lämnas för den enskilda kommunen att besluta om. Därav är tydlig kommunal styrning och uppföljning avgörande för om verksamheten blir effektiv. Enligt kommunens reglemente 13 § har kommunstyrelsen hand om sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Höganäs utvecklingscentrum är kommunens arbetsmarknadsenhet. Deras uppdrag är att stödja människor som står utanför arbetsmarknaden att bli självförsörjande genom arbete eller studier. Utvecklingscentrum arbetar även på uppdrag av Arbetsförmedlingen med etableringsuppdraget. Det ska ge nyanlända en chans att utveckla sina språkkunskaper i svenska och ge utökade insikter i hur det svenska samhället fungerar för att underlätta vägen till arbete och studier, som i sin tur ger förutsättningar till egenförsörjning. Utvecklingscentrums uppdragsgivare är framförallt Arbetsförmedlingen och socialförvaltningen men de vänder sig även till företagare i kommunen som söker vikarier för att täcka upp vakanser i organisationen.

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsbedömning sett det som angeläget att granska om åtgärder vidtas för att öka förutsättningarna för en hög sysselsättning på arbetsmarknaden.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma kommunens arbete med att öka förutsättningarna för en hög sysselsättning på arbetsmarknaden. Granskningen avser kommunstyrelsen och socialnämnden.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns det en tydlig ansvarsfördelning i den kommunala organisationen för sysselsättningsåtgärderna?
- ▶ Erbjuder kommunen ändamålsenliga insatser som kan påskynda individens etablering på arbetsmarknaden?
- ▶ Finns det ett etablerat samarbete med Arbetsförmedlingen och innefattar samarbetet ett informationsutbyte som kan utgöra ett underlag för kommunens analyser och insatser?
- ▶ Genomförs analyser och prognoser på ett tillförlitligt sätt för att ta höjd för framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd?

1.3. Metod och genomförande

Inom ramen för granskningen har intervjuer och dokumentstudier genomförts (se bilaga 1). Intervjuer har genomförts med verksamhetschef på utvecklingscentrum, näringslivschef och enhetschef på ekonomi- och flyktingenheten.

1.4. Revisionskriterier

Lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd

Av § 1 framgår att det i varje kommun ska finnas en arbetslöshetsnämnd. Av § 2 framgår att arbetslöshetsnämnden har till uppgift att vidtaga eller på annat sätt främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet.

Socialtjänstlagen (2001: 453)

Av socialtjänstlagens 4 kapitel regleras rätten till bistånd. Av 1 § framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Kommunstyrelsens reglemente 2020:13

Av 12 § framgår att kommunstyrelsen är kommunens arbetslöshetsnämnd. Av 13 § framgår att kommunstyrelsen ansvarar för sysselsättnings- och näringslivsfrågor och för åtgärder för att främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.

Av 17 § framgår att näringslivsutskottet till kommunstyrelsen ska bereda näringslivsfrågor av principiell art eller med inte obetydliga ekonomiska konsekvenser för kommunen samt vidta åtgärder och bereda för att allmänt främja näringslivet och sysselsättningen i kommunen.

Budget 2021 Höganäs kommun

Av *Budget 2021, plan 2022–2023* framgår att förtroendevalda tillsammans med näringsliv och tjänstepersoner har formulerat en vision som består av fem visionsbyggstenar, som beskriver var Höganäs vill vara år 2025. Åtta strategier, kopplade till visionsbyggstenarna, har valts ut. Samtliga nämnder formulerar nämndmål som är kopplade till strategierna. Förvaltningarna tar sedan fram verksamhetsplaner som är kopplade till nämndernas mål.

Strategierna är uppdelade efter följande perspektiv: *Medborgare, Medarbetare* och *Utveckling*.

Inom perspektivet *Medborgare* finns strategin *Stärkt social hållbarhet*, där två målvärden kopplat till sysselsättning tagits fram:

- ▶ Arbetslösheten för inrikes födda 20–64 år ska minska i jämförelse med föregående år
- ▶ Invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll ska minska i jämförelse med föregående år

Kommunledningskontoret har ett nämndmål kopplat till *Stärkt social hållbarhet*:

- ▶ Fler ungdomar i Höganäs/Kullabygden ska ha ett arbete eller studera. Den procentuella andelen av ungdomar arbetar eller studerar ska årligen öka med minst en procent.

2. Iakttagelser

2.1. Organisation och samverkan med övriga aktörer

Kommunens arbetsmarknadsenhet benämns utvecklingscentrum (UC). UC är en del av näringslivsavdelningen och lyder under kommunstyrelsen. Av kommunens hemsida framgår att:

”Höganäs Utvecklingscentrum är kommunens arbetsmarknadsenhet och vårt uppdrag är att stödja människor som står utanför arbetsmarknaden att utifrån egna förutsättningar bli självförsörjande genom arbete eller studier.”

Inom ramen för granskningen har vi inte tagit del av någon officiellt fastställd dokumentation (så som verksamhetsplan och liknande), undantaget det som framgår av kommunens hemsida, avseende UC. Vi har tagit del av en verksamhetsbeskrivning¹ av UC som är författad av enhetens verksamhetschef. Verksamhetsbeskrivningen är författad i syfte att beskriva verksamheten för revisionen och är inte ett officiellt fastställt dokument. I dokumentet beskrivs bland annat hur organisationen är uppbyggd, vilka tjänster som ingår och vilka insatser som erbjuds för att hjälpa personer att bli självförsörjande eller återgå till studier.

2.1.1. Tjänster

På UC arbetar motsvarande 10,5 heltidstjänster varav 3,5 finansieras av Finsam² och 0,5 av den kommunala vuxenutbildningen. Verksamhetschefen för UC arbetar 50 procent inom UC och 50 procent som rektor för vuxenutbildningen. En tjänst arbetar som samordnare av verksamheten. En tjänst arbetar med administrativa uppgifter. 4,5 tjänster arbetar med handledning i verkstäder och med coachning.

2.1.2. Arbetsfördelning och uppdrag

UC arbetar på uppdrag av andra förvaltningar och myndigheter. Kostnaderna för UC ska täckas av den budgetram som tilldelas dem av kommunfullmäktige.

Kommunala verksamheter

Socialförvaltningen remitterar personer som är i behov av rådgivning/åtgärd till UC från individ- och familjeomsorg (IFO), barn-, ungdom och familjeenheten (BUF) och vuxenenheten (VUX). UC har även samarbete med skolan för elever som är i behov av anpassad skolgång samt för ungdomar som avbrutit sina gymnasiestudier inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret.

Ekonomi- och flyktingenheten ligger under IFO och har bland annat försörjningsstöd som sitt ansvarsområde. Enheten kan exempelvis ge UC i uppdrag att skapa en planering för en individ som har försörjningsstöd. För att ta reda på vad individen är i behov av för att bli

¹ Verksamhetsbeskrivning, strukturell och operativ nivå på kommunens arbetsmarknadsenhet, Höganäs Utvecklingscentrum

² Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsam) gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region att samverka finansiellt genom att bilda samordningsförbund. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering som ger dem möjlighet att försörja sig själva.

självförsörjande genomförs samtal mellan individen, handläggare på socialförvaltningen och handläggare på UC.

Arbetsförmedlingen

Det har tidigare funnits samverkansavtal mellan Arbetsförmedlingen och UC. På grund av Arbetsförmedlingens omställning finns det i dagsläget inte några överenskommelser mellan kommunen och Arbetsförmedlingen. Av intervju med verksamhetschef för UC framgår att ett samverkansavtal kommer att skrivas med Arbetsförmedlingen under våren 2021. Vid tid för granskningens genomförande är det ännu inte beslutat vad som ska ingå i samverkansavtalet.

UC använder sig av Arbetsförmedlingens statistik för att följa utvecklingen avseende arbetslöshet i kommunen. UC får därtill uppdrag från Arbetsförmedlingen avseende exempelvis arbetsträning för personer som är i behov av detta. Det pågår vid tiden för granskningens genomförande en diskussion om att Arbetsförmedlingen vill hyra lokaler av UC för att kunna ta emot besök från invånare i kommunen.

Kriminalvården

Kriminalvården placerar individer som är dömda till samhällstjänst eller fotboja hos UC.

2.1.3. Utvecklingscentrums struktur

Utvecklingscentrum arbetar inom tre nivåer: lokalt, regionalt och nationellt.

Lokalt arbete

Lokalt följer UC arbetslösheten i kommunen kopplat till bland annat nationalitet, ålder samt signaler från socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Utifrån denna information anpassar UC enligt uppgift sina åtgärder.

Verksamhetschef för UC deltar i kommunens integrationsråd som möts fyra gånger årligen. I integrationsrådet deltar därutöver tjänstepersoner från andra förvaltningar och politiker. Av information från kommunens hemsida framgår att rådet arbetar för att öka förutsättningar och möjligheter för integration och samordning av insatser.

UC tillhör näringslivsavdelningen sedan år 2017. Verksamhetschefen för UC deltar vid företagsbesök cirka en gång per vecka. Vid besök ställs frågor kring hur företagets kompetensförsörjning ser ut framöver och om hur företagen kan vara behjälpliga med praktikplatser, mentorer med mera. Verksamhetschefen deltar vidare vid företagsluncher, s.k. företagssafari och rekryteringsmässor. Dessa möten stärker enligt uppgift samverkan mellan det lokala näringslivet och kommunens arbetsmarknadsenhet.

Regionalt arbete

Familjen Helsingborg

Verksamhetschefen för UC sitter i den strukturella styrgruppen för Familjen Helsingborg³. UC har ett uppdrag från kommunchefen och kommunstyrelsens ordförande att samverka och arbeta med gemensamma förutsättningar inom Familjen Helsingborg. Genom denna samverkan får UC tillgång till omvärldsbevakning och analys av bland annat Arbetsförmedlingens statistik.

³ Familjen Helsingborg är ett samarbete mellan elva kommuner. Samarbetet rör ett 40-tal olika områden där näringsliv är ett.

Skånes Kommuner och Region Skåne

Medarbetare från UC är delaktiga i möten och workshops som anordnas av kommunförbundet Skånes Kommuner och Region Skåne i syfte att uppdateras angående tillgång och efterfrågan av arbetskraft. Därtill har Skånes Kommuner ett nätverk där samtliga kommuner i Skåne träffas en gång per år för diskussion och utbyte inom arbetslivsfrågor.

Nationellt arbete

Verksamhetschef deltar i ett av SKR:s nätverk där 12 kommuner är representerade nationellt. Nätverket möts två gånger per år.

2.2. Insatser på utvecklingscentrum

På UC erbjuds en rad insatser som syftar till att få individer in på arbetsmarknaden eller till studier. Exempel på insatser⁴ är praktik, feriejobb, extratjänster och arbetsträning. De intervjuade funktionerna anser inte att de är i behov av fler insatser än vad de kan erbjuda i nuläget.

2.2.1. Analyser av insatser

Genom att titta på statistik från Arbetsförmedlingen, avhopp från gymnasieskolan och information som uppkommer vid möten i Familjen Helsingborg kan UC få en bild av vilka behov som kan komma att uppstå inom målgruppen. Detta arbete dokumenteras inte. Genom Familjen Helsingborg fångas även de projekt som är relevanta för verksamheten upp.

Analyser görs inte på gruppnivå

Vid intervju betonas att arbetet som görs inom UC är individanpassat. Verksamheten gör inte analyser på gruppnivå för att hitta åtgärder som ska möta målgruppers behov av specifika insatser. Som exempel nämns att UC inte startar större projekt där ett visst antal platser ska fyllas. Istället fokuseras arbetet på individanpassade åtgärder. Beroende på vad personen är i behov av kan olika typer av insatser erbjudas, såsom praktik eller arbetsträning. För de individer som är i behov av särskilda insatser hittar UC lösningar som passar just dem.

Vilka åtgärder som individer fått redovisas för socialtjänsten och andra remitterande myndigheter. Det görs ingen sammanställning av resultaten på UC avseende antalet individer och insatser eller vad detta har lett till.

Vid sakgranskning framhåller intervjuade att svårigheten med att mäta resultatet av UC:s insatser beror på att UC är en aktörerna som erbjuder stöd/insatser som en individ har behov av för att få en egen försörjning. Det blir därmed svårt att bedöma vilken insats som varit avgörande för resultatet.

2.2.2. Riktade insatser mot ungdomar

När det i perioder varit hög arbetslöshet för ungdomar i kommunen har verksamhetschefen signalerat detta uppåt i organisationen. Verksamhetschefen har då tittat på statistik från Arbetsförmedlingen och statistik avseende avhopp från gymnasiet.

Vid intervju framkommer det att det tar i snitt tre månader innan Arbetsförmedlingen arbetar aktivt med ungdomarna efter att ungdomen skrivit in sig. Av erfarenhet har det framkommit att

⁴ Se bilaga 2 för lista över insatser som erbjuds på UC.

ungdomarna hinner söka sig till alternativa försörjningsmöjligheter innan Arbetsförmedlingen påbörjat sina insatser. På grund av detta har UC valt att arbeta proaktivt med målgruppen. UC erbjuder ungdomar sysselsättningsinsatser innan Arbetsförmedlingen hunnit påbörja sitt arbete. De får hjälp med planering, praktik, studie- och yrkesvägledare (SYV) och får motsvarande studiebidrag i ersättning under tiden som de väntar på insatser från Arbetsförmedlingen.

2.2.3. Finansiering av insatser

Av intervju framkommer att UC har en låg grundbudget. Vid behov av projekt eller insatser kan UC begära medel från kommunstyrelsens näringslivsutskott för att genomföra dessa. Verksamhetschef på UC redovisar vilka behov som finns och kan därefter tilldelas medel för att täcka kostnaderna för insatserna. När insatserna har genomförts redovisas resultaten för näringslivsutskottet.

Som exempel på hur en insats kan finansieras lyfter verksamhetschefen att det under år 2020 framkom att det fanns ett större behov än vanligt för sommarjobb för ungdomar. Verksamhetschefen lyfte frågan till de förtroendevalda, vilket resulterade i en dubbling av antalet feriejobb till sommaren 2020. Enligt uppgift kommer detta troligtvis att ske även sommaren 2021.

Vid sakgranskningen framhåller intervjuade att det finns både positiva och negativa aspekter med att grundbudgeten är låg. Det negativa är att det saknas medel för att utveckla verksamheten. Det positiva är att verksamheten i de flesta fall får extra medel när detta begärs. Med en för stor budget riskerar verksamheten att ta på sig fler fasta kostnader som minskar verksamhetens flexibilitet.

2.3. Uppföljning av insatser och mål

2.3.1. Utvecklingscentrum

Verksamhetschefen på UC rapporterar till kommunens näringslivschef varje månad. Näringslivschefen rapporterar i sin tur till kommunchefen. Uppföljning till kommunstyrelsen sker genom näringslivsavdelningens uppföljning. En till två gånger per år deltar verksamhetschef vid näringslivsutskottets möten. Därtill redovisar Finsam i Försäkringskassans uppföljningssystem.

UC redovisar nyckeltal till Kolada⁵. Utifrån intervjuerna framkom att de inte använder nyckeltalen i sin egen uppföljning. Vi har tagit del av redovisningen till Kolada för år 2020. UC redovisar bland annat:

- ▶ Antal personer som deltagit i kommunala arbetsmarknadsåtgärder under året
- ▶ Antal personer som anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder under året
- ▶ Hur stor andel personer som anvisats till arbetsmarknadsverksamheten från andra uppdragsgivare
- ▶ Resultat vid avslut av kommunens arbetsmarknadsverksamhet
- ▶ Uppskattning av hur stor andel av arbetstiden som personalen lägger på varje arbetsuppgift inom arbetsmarknadsverksamheten

⁵ Rådet för främjande kommunala analyser, RKA, är en ideell förening i samarbete mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner. Deras uppdrag är att underlätta analys och uppföljning av verksamheter i kommuner och regioner genom att tillhandahålla statistik i databasen Kolada.

UC har som mål att minska ungdomsarbetslösheten med en procent årligen. Detta är det enda målet/nyckeltalet som redovisas i årsbokslutet. Inom ramen för granskningen har vi fått ta del av de nyckeltal som näringslivsavdelningen redovisar för kommunstyrelsen vid årsbokslutet. Av denna framgår att arbetslöshet, ungdomsarbetslöshet och antal personer som kompletterat gymnasiebetyg redovisas.

Verksamhetschefen för UC har i ett dokument beskrivit vilka resultat olika insatser har lett till under år 2020. En sammanställning av informationen från dokumentet framgår av tabell 1 i bilaga 2.

Av information från verksamhetschefen framgår att det i snitt är mellan 30–60 individer inskrivna på UC samtidigt i olika processer och uppdrag under året. Cirka 10–20 personer deltar vid öppet hus för att bland annat få stöd i arbetssökandet.

2.3.2. Ekonomiskt bistånd

Inom individ- och familjeomsorgen görs inte analyser över om insatser leder till egenförsörjning eller över hur lång tid det tar för personer att bli självförsörjande. Detta nämns som ett utvecklingsområde i intervju med enhetschef på ekonomi- och flyktingenheten. Uppföljningar görs på individnivå, där det framgår vilka insatser som gett effekt. Detta har inte gjorts på övergripande nivå.

På ekonomi- och flyktingenheten följs individer som har etableringsstöd upp sex månader innan etableringstiden upphör. Vi har tagit del av en projektbeskrivning där det framgår att personer som har sex månader kvar av etableringstiden kallas till gruppinformation. Vid detta tillfälle får personen information om bland annat hur man söker jobb och utbildning. Syftet med insatsen är att motivera personen att bli självförsörjande. En handläggare bedömer om personen kan nå självförsörjning inom de sex återstående månaderna. Om personen står långt från arbetsmarknaden kallas hen till en fördjupad kartläggning i syfte att göra en planering utifrån personens förutsättningar.

Även de personer som har extratjänster eller nystartsjobb följs upp inför att tjänsterna ska upphöra, i syfte att arbeta proaktivt för att personerna inte ska få behov av försörjningsstöd efter att tjänsterna avslutats.

22 personer som avslutat sitt etableringsprogram under året har gått vidare till arbete, främst inom extratjänster. 15 individer var i behov av försörjningsstöd efter avslutat etableringsprogram. Orsakerna som listas är språkbrister, avsaknad av arbetslivserfarenhet och arbetshinder. Under året har samtliga individer som avslutar etableringsprogrammet inom sex månader kallats till möte och en kartläggning av behov för att nå självförsörjning har gjorts.

Ekonomi- och flyktingenheten redovisar månatligen till Socialstyrelsen bland annat antalet personer med försörjningsstödshinder. Därtill redovisar de följande i Stratsys⁶:

- ▶ Antal hushåll med försörjningsstöd
- ▶ Antal hushåll med försörjningsstöd flykting
- ▶ Antal hushåll avslag
- ▶ Antal hushåll avslag flykting
- ▶ Antal hushåll aktuella för budget- och skuldrådgivning
- ▶ Antal hushåll aktuella för hyresrådgivning

⁶ Stratsys är ett verksamhetssystem för planering, genomförande och uppföljning.

Av uppgifter från enhetschef för ekonomi- och flyktingenheten framgår att de månatligen följer upp hur många ärenden som återkommer efter att etableringstiden gått ut, hur många extratjänster och nystartsjobb som är aktuella och utvecklingen i ärendena mot egen försörjning och ekonomiskt bistånd. De redovisar även antal ärenden som går över från att vara etableringsärenden till att bli ärende för ekonomiskt bistånd. Ett nära samarbete mellan bland annat IFO, UC och rehab betonas som en bidragande faktor till att kostnaderna för ekonomiskt bistånd sjunkit mellan år 2019 och 2020.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelsen för ekonomi- och flyktingenheten för år 2020. I berättelsen framgår målen för enheten.

Mål för socialnämnden

Trygga och självständiga medborgare genom trygga och självständiga medarbetare.

Delmål för ekonomi- och flyktingenheten (urval)

- ▶ Medverka till att långvariga försörjningsstödstagare blir självförsörjande med fokus på uppföljning av nyanländas arbetslivserfarenhet/meriter/språkkunskaper under och efter etableringsperioden genom samverkan internt och externt för att stärka positionen på arbetsmarknaden och öka möjligheten till självförsörjning
- ▶ Utveckling av digitala tjänster inom enheten
- ▶ Ekonomisk rehabilitering och ett minskat behov av försörjningsstöd genom budget- och skuldrådgivning

Av verksamhetsberättelsen framgår att det inte blivit någon ökning avseende ekonomiskt bistånd i kommunen år 2020. Det framhålls dock att den ekonomiska utvecklingen är osäker för hushållen framöver på grund av den rådande pandemin. Det framgår av berättelsen att verksamheten har fokuserat på det rehabiliterande arbetet i syfte att nå målet om att fler hushåll ska bli självförsörjande. Verksamheten arbetar i samverkan med vården för att medborgare som har rätt till ekonomisk ersättning på grund av sjukdom eller funktionsvariation ska få dessa medel tilldelade. Under året har 89 hushåll blivit självförsörjande genom sjukersättning, aktivitetsersättning, lön eller studier. Det framgår inte hur många hushåll som totalt fått försörjningsstöd eller hur stora kostnader detta genererar för verksamheten. Det framgår inte heller vilka insatser som bidragit till att hushållen blivit självförsörjande.

3. Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunens arbete med att öka förutsättningarna för en hög sysselsättning på arbetsmarknaden till viss del är ändamålsenlig. Vi grundar vår bedömning i att UC genomför individanpassade insatser som kan leda till en sysselsättning i form av utbildning eller arbete. Dock saknas dokumenterade uppföljningar och utvärderingar av arbetet samt analyser på övergripande nivå inför valet av insatser, vilket vi ser som en brist.

Finns det en tydlig ansvarsfördelning i den kommunala organisationen för sysselsättningsåtgärderna?

Svar: Ja det finns en tydlig ansvarsfördelning för sysselsättningsåtgärderna mellan nämnderna och i organisationen.

Erbjuder kommunen ändamålsenliga insatser som kan påskynda individens etablering på arbetsmarknaden?

Svar: Till stor del. Kommunen erbjuder olika insatser som kan påskynda individens etablering på arbetsmarknaden. Analyser och uppföljningar görs på individnivå för att möta individens behov. Det görs dock inga analyser eller uppföljningar av åtgärderna på strukturell eller aggregerad nivå för att kunna fastställa om de ger effekt, vilket vi ser som en brist. Statistik avseende kommunens arbetsmarknadsverksamhet rapporteras årligen till Kolada. Denna statistik används inte för att utvärdera och förbättra verksamheten, vilket med fördel skulle kunna utgöra ett underlag för att nå en analys på en övergripande nivå.

Finns det ett etablerat samarbete med Arbetsförmedlingen och innefattar samarbetet ett informationsutbyte som kan utgöra ett underlag för kommunens analyser och insatser?

Svar: Nej. Det finns vid tid för granskningens genomförande inte något etablerat samarbete med Arbetsförmedlingen.

Genomförs analyser och prognoser på ett tillförlitligt sätt för att ta höjd för framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd?

Svar: Nej, det görs inga analyser eller prognoser. Det görs inga analyser avseende hur lång tid det tar för individer att bli självförsörjande med hjälp av kommunens insatser. UC använder sig av Arbetsförmedlingens statistik för att ta höjd för risker avseende arbetslöshet, men detta dokumenteras inte.

Kommunen arbetar dock proaktivt för att personer inte ska behöva ekonomiskt bistånd efter att etableringstiden upphör, genom att dessa individer följs upp sex månader innan tvåårsperioden tar slut. Det görs uppföljningar av ekonomiskt bistånd, bland annat avseende antal hushåll som blir självförsörjande och som får avslag. Ett ytterligare exempel på proaktivitet är att kommunen följer upp de personer som har extratjänster eller nystartsjobb inför att tjänsterna ska upphöra, i syfte att arbeta proaktivt för att personerna inte ska få behov av försörjningsstöd efter att tjänsterna avslutas.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att det systematiskt genomförs analyser och uppföljningar av genomförda åtgärder och projekt.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det systematiskt genomförs analyser över vilken effekt kommunens arbetsmarknadsåtgärder ger på kostnader för ekonomiskt bistånd.
- ▶ Följa upp och analysera tiden det tar för individer att bli självförsörjande.

Höganäs den 17 maj 2021

Negin Nazari
EY

Stella Säfström
EY

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Enhetschef för ekonomi- och flyktingenheten
- ▶ Verksamhetschef för UC
- ▶ Näringslivschef

Förtroendevalda revisorer som deltagit vid intervjuer:

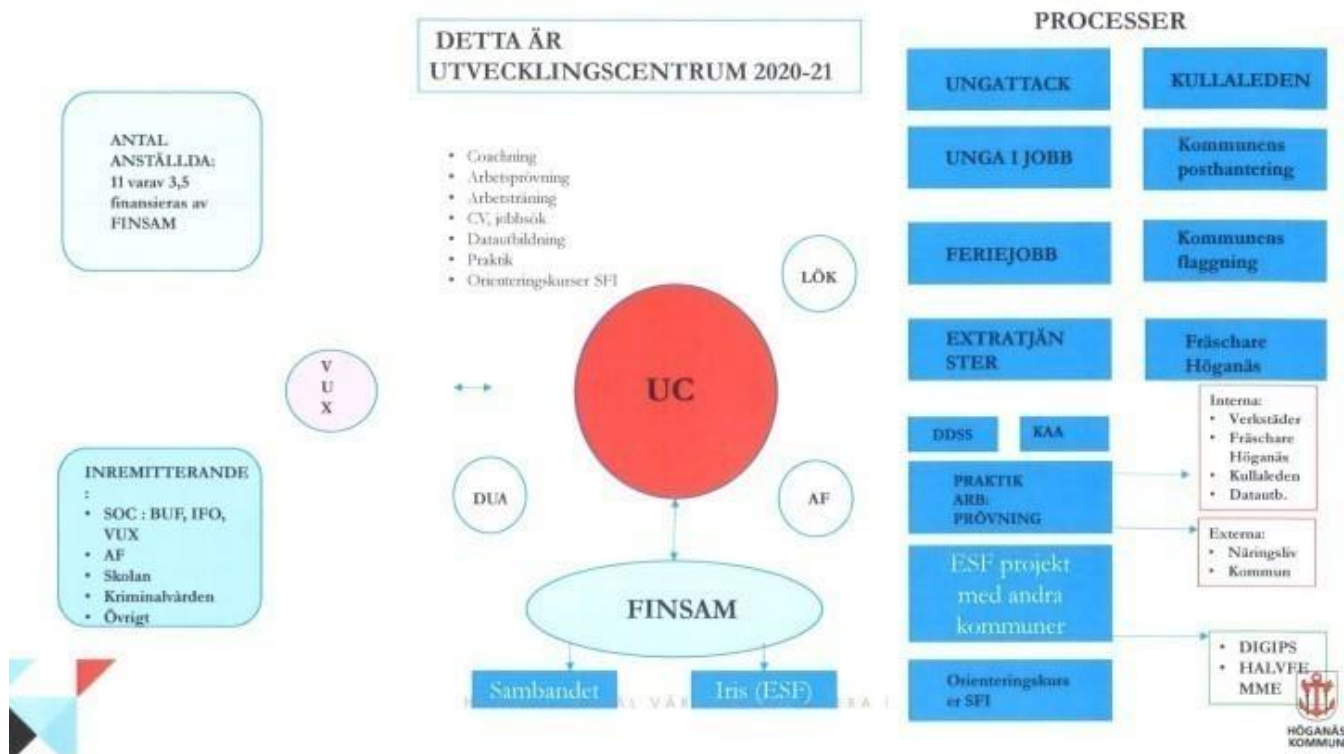
- ▶ Lars Bergwall

Dokument:

- ▶ Kommunstyrelsens reglemente 2020:13
- ▶ Budget 2021, plan 2022–2023
- ▶ Årsredovisning 2020 Näringslivsavdelningen (utkast)
- ▶ Verksamhetsberättelse för ekonomi- och flyktingenheten 2020
- ▶ Kommunal arbetsmarknadsstatistik för 2020 – databasen Kolada (excel)
- ▶ Verksamhetsbeskrivning UC (författat av verksamhetschef på UC, ej officiellt fastställt dokument)
- ▶ Komplettering revision (författat at verksamhetschef på UC, innehåller bl.a. genomströmning av processer)

Bilaga 2: Underlag från utvecklingscentrum

Organisationsskiss

Figur 1: Organisationsskiss UC. Källa: Verksamhetschef.

Erbjudna insatser och processer på utvecklingscentrum

► UngaTTack

UngaTTack är ett projekt för ungdomar mellan 16 och 25 år med planering och arbetsökande i väntan på åtgärd för Arbetsförmedlingen eller skola. UC kan erbjuda kommunala praktikplatser för vilka ersättningen motsvarande studiebidrag betalas ut till ungdomen. Arbetet görs i samverkan med Arbetsförmedlingen som tar över planeringen när detta blir aktuellt. Ca 50 st per år.

► Unga i jobb

Kommunen anställer ungdomar i sex månader som arbetar i förvaltningar och för privata arbetsgivare. De får ersättning motsvarande "Feriejobben". Detta görs i samverkan med Arbetsförmedlingen.

► Feriejobb

Under sommaren anställs ungdomar 16–18 år under tre veckor i två perioder. De får arbetsuppgifter i kommunens förvaltningar. Vanligen mellan 50 – 100 ungdomar anställs på detta sätt under sommaren. Under 2020 anställdes 200 ungdomar.

▶ *Extratjänster*

Extratjänster finansieras av Arbetsförmedlingen och är till för de som varit arbetslösa under en längre period samt för nyanlända. I Höganäs erbjuds detta nyanlända i första hand. De som får en extratjänst anställs på UC under ett år med möjlighet till ett års förlängning. De placeras på förvaltningar där de får en namngiven handledare. Personal på UC följer individen med samtal och planering. Individen har rätt att studera vid procent av sin tjänst under anställningstiden. 70 procent går vidare till anställning eller studier. Ca 50–70 personer har/haft en sådan anställning under 2020.

Extratjänster är Arbetsförmedlingens projekt/åtgärd. Detta kan erbjudas till personer som varit arbetslösa under en längre tid samt till nyanlända. Detta är ingen kostnad för kommunen. Det är kommunen som administrerar tjänsterna, men lönen som betalas ut till individerna bekostas av statliga medel.

▶ *Kullaleden*

UC sköter vissa av kommunens åtagande av vandringsleden "Kullaleden". Detta görs som en arbetspraktik eller arbetsträning som leds av handledare. Två personer per år.

▶ *Kommunens posthantering*

UC sköter kommunens posthantering på stadshuset. Personal på UC sköter detta och används även som arbetsträning/träning tillsammans med handledare. Ca 2h per dag.

▶ *Kommunens flaggning*

UC och Räddningstjänsten sköter kommunens flaggning. Projektet "Fräschare Höganäs" utför det.

▶ *Fräschare Höganäs*

UC har arbetsuppgifter från Tekniska förvaltningen att sköta vissa grönytor och områden genom att hålla rent från skräp. Detta görs av handledare och personer i arbetsträning eller arbetspraktik. Också ett par extratjänster som har utfört detta. Ca 4–5 personer kan vara aktiva i processen samtidigt.

▶ *Praktik/arbetsprövning/arbetsträning*

Ca 25–40 personer samtidigt.

▶ *DDSS*

Demografisk Databas Södra Sverige är ett digitaliseringsprojekt som görs tillsammans med Länsarkivet i Skåne. En till två personer kan arbeta med detta som arbetsträning/(arbetsprövning). Personerna registrerar och digitaliserar gamla kyrkböcker.

▶ *KAA*

Det kommunala aktivitetsansvaret följs upp av komvux som kan erbjuda utbildning och UngaTTack på UC. Samverkan sker med fältassistenter på utbildnings- och socialförvaltningen.

▶ *ESF-projekt*

Just nu medverkar UC i två projekt som ägs av Landskrona stad, där flertalet av kommunerna i Familjen Helsingborg deltar.

▶ *DIGIPS*

DIGIPS är ett digitaliseringsprojekt som syftar till att göra arbetsmarknadsenheten mer digital. En digital applikation utvecklas som kommer finnas i alla deltagares telefoner. Applikationen

kommer bland annat innehålla tips om aktiviteter som kan leda till jobb, bokade möten, personlig handlingsplan och CV..

▶ *HALVFEMME*

Projektet Halv Femme startade efter att bland annat Familjen Helsingborg under 2019 identifierade utrikesfödda kvinnor som en grupp som var svår att motivera till arbete. Kommunchefsnätverket gav i uppdrag att halvera arbetslösheten för utrikesfödda kvinnor. Medel söktes via Region Skåne och ESF för att utarbeta verktyg för att motivera gruppen till arbete. Det mättes hur många som fanns i målgruppen år 2019 och siffran har sedan dess följts upp varje månad. Projektet fortlöper vid tid för granskningens genomförande.

▶ *Orienteringskurser*

UC samarbetar med SFI på vuxenutbildningen för att individen ska få så god kunskap i svenska att de kan komma ut på arbetsmarknaden eller tillgodogöra sig studier. Då flertalet nyanlända inte har goda IT-kunskaper finns det parallellt med SFI orienteringskurser i digitalisering och arbetsmarknadskunskap.

▶ *FINSAM*

Personalen i Höganäs som arbetar för Finsam är organiserade under UC. Personalen är anställda av UC och finansieras av Finsam enligt avtal. Processer:

- ▶ **Sambandet.** Är till för medborgare i åldern 19–29 som har behov av ett samlat stöd som enskilda myndigheter har svårt att tillgodose. Målgruppen har i flera fall en kombination av medicinska, psykiska, neuropsykiatriska, social och/eller arbetsmarknadsrelaterade hinder. Ca 40 personer finns i målgruppen.
- ▶ **IRIS.** Är ett ESF-projekt tillsammans med tre andra förbund i Skåne. Inom projektet arbetar man med personer som har aktivitetssättning att prövas ut på arbetsmarknaden. 20 st.

Tabell 1: Genomströmningstid för insatser på UC år 2020⁷

Typ av åtgärd	Antal personer	Genomströmning/resultat
UngaTTack	Ca 50	Inskrivningstid mellan en vecka och tre månader. Resultat har ej uppgetts.
Unga i jobb	3	Inskrivningstid mellan en till sex månader. Två stycken vidare till arbete.
Feriejobb	200	Arbetet varade i tre veckor. 95 procent slutförde arbetet.
Extratjänster	50 – 70	30 har avslutats, varav 70 procent har gått vidare till arbete eller studier.
Kullaleden	5	Inskrivningstid i snitt 6 månader. En har återgått till studier, två har återgått till Arbetsförmedlingen, en är i ett annat projekt på UC och en är kvar i projektet.
Kommunens posthantering	3	Saknas
Fräschare Höganäs	8	Saknas

⁷ Källa: verksamhetschef UC